

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Zemánka a soudců Vojtěcha Šimíčka (zpravodaj) a Ludvíka Davida ve věci ústavní stížnosti stěžovatele **Lesní správy Lány**, příspěvkové organizace Kanceláře prezidenta republiky, se sídlem Lesní 140, Lány, zastoupeného Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem se sídlem Hvězdova 1716/2b, Praha 4, kterou se domáhá zrušení příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků vydanému Okresním soudem v Rakovníku dne 15. 6. 2017, sp. zn. 0 Nt 271/2017, a vyslovení zákazu Policii České republiky pokračovat v porušování práv a svobod stěžovatele a příkazu obnovit stav před porušením práv tím, že vydá věci zabavené u stěžovatele při prohlídce jiných prostor a pozemků provedené dne 21. 6. 2017, **za účasti Okresního soudu v Rakovníku** jako účastníka řízení, a **Policie ČR, Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV, Odbor závažné hospodářské trestné činnosti**, jako vedlejšího účastníka řízení,

t a k t o :

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Včas podanou ústavní stížností, která splňuje podmínky řízení dle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označeného příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků. Dále též požaduje, aby Ústavní soud zakázal Policii České republiky (dále jen „policie“) porušovat základní práva stěžovatele a přikázal policii obnovit stav před porušením tím, že vydá věci zajištěné při prohlídce jiných prostor a pozemků dne 21. 6. 2017 specifikované v protokolu o prohlídce. Rovněž tak stěžovatel požaduje, aby Ústavní soud zakázal orgánům činným v trestním řízení použít jako důkaz v trestním řízení proti stěžovateli poznatky a věci získané nezákonným způsobem v rámci inkriminované prohlídky jiných prostor a pozemků.
2. Důvodnost nařízení inkriminované prohlídky jiných prostor a pozemků Okresní soud v Rakovníku (dále jen „okresní soud“) spatřoval ve skutečnosti, že z dosud opatřených indicií vyplývalo důvodné podezření, že by se v dotčených prostorách a na pozemcích, které jsou ve správě Lesní správy Lány, měly nacházet dokumenty prokazující manipulaci s jednotlivými veřejnými zakázkami.
3. Uvedené rozhodnutí dle stěžovatele porušilo jeho právo vlastnit majetek dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), právo na nedotknutelnost obydlí dle čl. 12 Listiny, zásadu zákonného soudce zakotvenou v čl. 38 odst. 1 Listiny a čl. 8 odst. 1, 2 Úmluvy a porušilo též zásadu vázanosti státní moci zákonem vyplývající z čl. 2 odst. 2 Listiny a zásadu zakotvenou v čl. 4 odst. 1 Listiny, podle které mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a dále čl. 95 Ústavy České republiky (dále

jen „Ústava“), podle které je soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Porušení těchto práv stěžovatel spatřuje především ve skutečnosti, že napadený příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků neobsahuje žádné odůvodnění neodkladnosti či neopakovatelnosti nařízeného úkonu, a to i přesto, že prohlídka jiných prostor a pozemků byla provedena před zahájením trestního stíhání. Okresní soud v příkazu pouze stručně, obecně a paušálně konstatuje, že je nutné důkazní materiál zajišťovat včas. V uvedeném příkazu podle tvrzení stěžovatele tedy chybí jakékoli zdůvodnění, co by mohlo nastat, pokud by tyto úkony byly provedeny až po zahájení trestního stíhání stěžovatele, resp. jeho funkcionářů a zaměstnanců, kteří jsou podezřelými ze spáchání trestných činů souvisejících s manipulací při zadávání veřejných zakázek, přičemž absence zdůvodnění, proč se jedná o neopakovatelný či neodkladný úkon, je zcela v rozporu se závažností opatření, jež bylo napadeným příkazem umožněno a provedeno (zde stěžovatel odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. I. ÚS 515/12, všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://usoud.nalus.cz>). Stěžovatel se proto domnívá, že v případě dotčené prohlídky jiných prostor a pozemků nešlo o neodkladný či neopakovatelný úkon, ale protože policie neměla dostatečný důkazní materiál k zahájení trestního stíhání, tak si jej tímto způsobem opatřila, a proto by věci a poznatky získané v rámci této prohlídky neměly být použity jako důkazy v trestním řízení. Pochybení okresního soudu představuje závažnou vadu trestního řízení, která má význam jak z hlediska použitelnosti takto shromážděných důkazů, kdy půjde o důkazy absolutně neúčinné, tak o vadu z hlediska postupu v trestním řízení.

4. Rovněž namítá, že prohlídka jiných prostor a pozemků na základě napadeného příkazu byla provedena nezákonným postupem, když osobě, která zastupovala stěžovatele na místě prohlídky, byl napadený příkaz pouze ukázán, nikoliv předán ve smyslu ustanovení § 83 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. ř.“), což vyplývá ze samotného protokolu o provedené prohlídce.

5. Závěrem pak stěžovatel upozorňuje na to, že Okresní soud v Rakovníku, který vydal nyní ústavní stížností napadený příkaz k prohlídce, nebyl místně příslušným soudem pro úkony přípravného řízení. Pro určení místní příslušnosti je klíčové, zda se tvrzené jednání podezřelých nějakým způsobem místně dotklo i okresu, v němž soud vydávající příkaz k prohlídce sídlí. V daném případě tomu tak nebylo, Lesní správa Lány, jejíž zakázky jsou předmětem vyšetřování, nesídlí v okrese Rakovník, ale v okrese Kladno. Pro závěr, že Okresní soud v Rakovníku byl místně příslušný k vydání příkazu, by bylo nezbytné zjištění, že se v okrese Rakovník odehrála některá část jednání naplňující znaky trestných činů, jichž se měli podezřelí dopustit. To ovšem z příkazu vůbec nevyplývá a zjevně tomu tak není. Je tedy zjevné, že Okresní soud v Rakovníku, který vydal napadený příkaz k prohlídce, byl místně nepřislušným soudem. Realizovaná prohlídka je proto nejen protizákonná, ale i v rozporu se základními právy stěžovatele a základními principy právního státu.

6. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti a dospěl k závěru, že tato představuje zjevně neopodstatněný návrh ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Uvedené ustanovení v zájmu racionality a efektivity řízení před Ústavním soudem dává tomuto soudu pravomoc posoudit "přijatelnost" návrhu ještě předtím, než dospěje k závěru, že o návrhu rozhodne meritorně nálezem, přičemž jde o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nemá charakter řízení kontradiktorního, kdy Ústavní soud může obvykle rozhodnout bez dalšího, jen na základě obsahu napadených rozhodnutí orgánů veřejné moci a údajů obsažených v samotné ústavní stížnosti. Pravomoc Ústavního soudu je totiž v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky založena výlučně k přezkumu rozhodnutí z hlediska dodržení ústavnosti, tj. zda v řízení, respektive v rozhodnutí je završujícím, nebyly porušeny ústavními předpisy chráněné práva

a svobody účastníka tohoto řízení, zda řízení bylo vedeno v souladu s ústavními principy, zda postupem a rozhodováním obecných soudů nebylo zasazeno do ústavně zaručených práv stěžovatele a zda je lze jako celek pokládat za spravedlivé.

7. Takové zásahy či pochybení obecných soudů však Ústavní soud v nyní projednávané věci neshledal, neboť posoudil argumenty stěžovatele obsažené v ústavní stížnosti, konfrontoval je s obsahem napadeného rozhodnutí, protokolem o provedení prohlídky a postupem orgánů činných v trestním řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

8. Ústavní soud považuje za nutné v první řadě připomenout závěry své již ustálené judikatury, dle níž možnost jeho zásahu do přípravného řízení v rámci trestního procesu je nutno vykládat přísně restriktivním způsobem. Ústavní soud se takto cítí být povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy, jež jsou výrazem svévole či libovůle orgánů činných v trestním řízení. Vyjádřeno jinými slovy, jeho kasační intervence do probíhajícího řízení (nikoli pravomocně ukončeného trestního stíhání) má své místo pouze v případech zcela zjevného porušení kogentních ustanovení podústavního práva, kdy se postup orgánů činných v trestním řízení zcela vymyká ústavnímu, resp. zákonnému procesně právnímu rámci a jím založené vady, případně jejich důsledky, nelze v soustavě orgánů činných v trestním řízení, zejména obecných soudů, v následujících fázích trestního řízení již nikterak odstranit (srov. např. usnesení ze dne 28. 8. 2012, sp. zn. I. ÚS 2532/12, nebo usnesení ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 674/05).

9. Otázkami domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor a pozemků se Ústavní soud zabýval již mnohokrát. Již v nálezu ze dne 22. 5. 1997, sp. zn. III. ÚS 287/96 (N 62/8 SbNU 119) a dále např. v nálezu ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. I. ÚS 201/01 (N 147/24 SbNU 59), poukázal na charakter domovní svobody jako ústavně zaručeného práva plynoucího z čl. 12 Listiny, jež významem spadá mezi základní lidská práva a svobody, neboť „*spolu se svobodou osobní a dalšími ústavně zaručenými základními právy dotváří osobnostní sféru jedince, jeho individuální integritu, jako zcela nezbytnou podmínku důstojné existence jedince a rozvoje lidského života vůbec*“. Jestliže proto ústavní pořádek České republiky připouští průlom do ochrany tohoto práva, děje se tak toliko a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti jako takové, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných; sem spadá především nezbytnost daná obecným zájmem na ochraně společnosti před trestnými činy a dále tím, aby takové činy byly zjištěny a potrestány. Přípustnost domovní prohlídky, resp. prohlídky jiných prostor a pozemků, je „*třeba chápat jako výjimku, která nadto vyžaduje restriktivní interpretaci zákonem stanovených podmínek její přípustnosti*.“ V této souvislosti Ústavní soud vyzdvihuje, že rozhodující obecný soud musí před vydáním příslušného příkazu nejen bedlivě zkoumat, zda v té které věci jsou pro nařízení prohlídky splněny všechny zákonné podmínky, ale musí také v odůvodnění příkazu dostatečně a zřetelně vyložit své rozhodovací důvody. Ústavnímu požadavku na odůvodnění písemného příkazu přitom nelze rozumět tak, že postačí pouhý odkaz na příslušná zákonná ustanovení (příp. jejich citace), aniž by bylo současně dostatečně zřejmé, z jakých skutkových (a případně i jiných) okolností tento příkaz jako rozhodnutí orgánu veřejné moci vychází, případně čím – a v čem – soud pokládá zákonem stanovené podmínky za splněné [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 536/06 (N 100/53 SbNU 263)].

10. S přihlédnutím ke shora citovaným obecným východiskům Ústavní soud dospěl v nyní projednávaném případě k závěru, že příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků byl vydán v souladu se zákonem, byl též řádně odůvodněn, a proto z ústavněprávního hlediska ob stojí. Okresní soud totiž s odkazem na stav věci předestřený státním zastupitelstvím v návrhu na vydání příkazu shledal, že zajištění předmětných věcí je nezbytné pro účely trestního řízení, především pro objasnění trestné činnosti, a zároveň shledal důvodné podezření,

že se předmětné věci nacházejí v inkriminované nemovitosti a na přilehlých pozemcích v sídle stěžovatele. Proto dospěl k závěru, že jsou splněny zákonné podmínky pro vydání příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků.

11. Pokud stěžovatel v ústavní stížnosti rozporuje především fakt, že se obecný soud dostatečně nevypořádal s otázkou, že má být prohlídka jiných prostor a pozemků provedena jako neodkladný a neopakovatelný úkon, musí Ústavní soud konstatovat, že obdobnými námitkami se již ve své rozhodovací činnosti opakovaně zabýval. V dotčených rozhodnutích zdůraznil, že Ústavní soud, který otázku neodkladnosti či neopakovatelnosti vyšetřovacích úkonů posuzuje *ex post*, někdy dokonce i se značným časovým odstupem a zpravidla pouze ze spisového materiálu, by měl být ve své aktivitě ohledně přezkoumávání neodkladnosti vyšetřovacích úkonů maximálně zdrženlivý, nejde-li o extrémní případy zjevného zneužití tohoto institutu. Jestliže proto Ústavní soud již k takovému přezkumu přistoupí, měl by k intervenci do působení orgánů činných v trestním řízení přistupovat jen tehdy, jestliže pro provedení neodkladného či neopakovatelného úkonu nebyly dány ani žádné věcné důvody, a nikoliv pouze pro nedostatečné zdůvodnění neodkladnosti [za všechny příklady srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 4183/12 (N 131/70 SbNU 211)]. Byť nedostatečné zdůvodnění neodkladnosti úkonu je vadou řízení, nejde totiž o takovou vadu, která sama o sobě dosahuje ústavněprávní roviny, a která by měla být důvodem pro rušení příslušných rozhodnutí (viz např. usnesení ze dne 15. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 231/05). Nadměrné formalizování počáteční etapy vyšetřování, v níž se k provádění neodkladných úkonů nejčastěji přikračuje, a požadavek detailní dokumentace a detailního formulování důvodů pro neodkladnost či neopakovatelnost postupu, by totiž neúměrně komplikovaly počáteční fázi vyšetřování a v řadě případů by znemožňovaly dosáhnout cíle trestního řízení [viz např. usnesení ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. I. ÚS 3108/08 (U 9/52 SbNU 821)].

12. Ústavní soud tak dle své setrvalé judikatury za důvod ke svému zásahu ustáleně nepovažuje situaci, kdy se jedná pouze o nižší míru pečlivosti, s jakou byl příkaz vypracován, totiž kdy předmětné odůvodnění sice neobsahuje pasáž, která by se výslovně věnovala neodkladnosti či neopakovatelnosti dané prohlídky, nicméně tato neodkladnost či neopakovatelnost je ze spisového materiálu a z okolností případu zcela zřejmá (srov. např. usnesení ze dne 16. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 2816/10, nebo usnesení ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 3655/14). Takováto situace nastala právě v nyní posuzovaném případě, neboť napadený příkaz sice (v zásadě chybně) neobsahuje odůvodnění, proč jej lze provést pouze jako neodkladný a neopakovatelný úkon, tyto důvody jsou však z obsahu tohoto příkazu i z návrhu na jeho vydání jasně seznatelné. Konkrétně se jednalo především o důvodné podezření, podepřené konkrétními zjištěními, že z inkriminovaných nemovitostí, ke kterým se příkaz k prohlídce vztahuje, dochází k trestné činnosti podle ustanovení § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, § 260 odst. 1 tr. zákoníku a účastenství na těchto trestných činech, pro jejichž možné spáchání jsou podezřelí vyšetřování. V odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom okresní soud dostatečně konkrétně uvedl, z jakého důvodu považuje tyto úkony za neodkladné, když vyzdvihl jak důležitost eventuálních důkazů, tak i možnost jejich případného zničení či ukrytí podezřelými osobami. Stejně tak je v napadeném rozhodnutí dostatečně popsána činnost, která je prověřována jako podezření ze spáchání výše uvedených trestných činů. Odůvodnění napadeného rozhodnutí tedy naplňuje požadavky kladené na tento typ rozhodnutí ustálenou judikaturou Ústavního soudu a s ohledem na výše vyřčené ob stojí i při přezkumu ústavnosti provedených zásahů.

13. Ohledně námitky stěžovatele vztahující se k řádnému nepředání příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků, a tedy k postupu policie, který by měl být v rozporu s ustanovením

§ 83 odst. 1 tr. ř., Ústavní soud uvádí, že z protokolu o provedení prohlídky jiných prostor a pozemků jednoznačně vyplývá, že příkaz k provedení prohlídky byl v souladu s ustanovením § 83 odst. 1 tr. ř. doručen oprávněné osobě – řediteli Lesní správy Lány a současně jednomu z podezřelých v dané trestní věci, ten se však na místě prohlídky v čase jejího konání nenacházel. Proto byl příkaz ostatním osobám na místě přítomným pouze ukázán, a to za účelem prokázání právního zájmu na provedení prohlídky. Takový postup policie je v souladu se zákonným imperativem ohledně doručování příkazu k prohlídce, a proto nemohlo ze strany policie dojít v tomto ohledu k jakémukoliv pochybení a nezákonnému postupu, které by mohlo být shledáno dokonce protiústavním.

14. Stejně tak je třeba vyvrátit námitku stěžovatele ohledně místní nepříslušnosti Okresního soudu v Rakovníku pro vydání ústavní stížnosti napadeného příkazu k prohlídce. V přípravném řízení, v rámci něhož byla nařízena a realizována prohlídka jiných prostor a pozemků, je totiž předmětem prověřování realizace projektu „Řešení zabezpečení svahových deformací v údolí vodní nádrže Klíčava“. Tato vodní nádrž se přitom rozkládá na území okresů Rakovník a Kladno, což je explicitně uvedeno přímo v napadeném příkazu (str. 2, druhý odst.), čímž je dána zjevná místní spojitost s okresem Rakovník. Pokud tedy státní zástupce podal návrh na vydání příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků k Okresnímu soudu v Rakovníku, ten zcela v souladu se zákonnou úpravou o návrhu jako místně příslušný soud rozhodl. Kladné závěry o příslušnosti soudu se přitom do rozhodnutí soudů a jejich odůvodnění nepromítají, resp. soudy neodůvodňují, proč jsou ve věci věcně a místně příslušnými, byť je z povahy věci zjevné, že tyto úvahy vždy předcházejí samotnému procesu rozhodování. K této námitce je proto třeba uzavřít, že nyní projednávaný případ není v rozporu ani s judikaturou zdejšího soudu, když v této souvislosti je třeba poukázat (činí tak ostatně i samotný stěžovatel) zejména na nález sp. zn. Pl. ÚS 4/14 ze dne 19. 4. 2016 (č. 201/2016 Sb.), podle něhož *„ústavně konformním výkladem ustanovení § 26 trestního řádu je nutno dospět k takovému závěru, že pokud v přípravném řízení příslušný návrh (například na vzetí do vazby, nařízení domovní prohlídky, povolení odposlechu a záznamů telekomunikačního provozu) podá státní zástupce krajského nebo vrchního státního zastupitelství, je třeba aplikovat rovněž obecnou úpravu místní příslušnosti soudů v trestním řádu a místní příslušnost okresního soudu určit podle kritérií stanovených v § 18 trestního řádu, tj. z množiny okresních soudů, v jejichž obvodech krajské nebo vrchní státní zastupitelství působí, zvolit ten, jehož místní příslušnost těmto kritériím odpovídá.“* Podle ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu přitom platí, že *„[ř]ízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán“* (podobně viz nález sp. zn. II. ÚS 4051/16 ze dne 31. 1. 2017). Stěžovatel se proto mýlí, pokud tvrdí, že se tvrzené jednání podezřelých nijak místně nedotklo i okresu Rakovník a napadený příkaz proto nemohl vydat Okresní soud v Rakovníku.

15. Závěrem lze tedy konstatovat, že Ústavní soud neshledal v postupu obecného soudu při vydání příkazu k dotčené prohlídce jiných prostor a pozemků žádné hmotněprávní nebo procesní excesy dosahující ústavněprávní roviny. Ze všech shora uvedených důvodů tak Ústavní soud posoudil ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou, a jako takovou ji usnesením mimo ústní jednání odmítl podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

P o u ě n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 19. září 2017

Jiří Zemánek v. r.
předseda senátu